

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1a
2513 AA 's Gravenhage

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
Telefoon (070) 333 44 44
Fax (070) 333 40 33
www.szw.nl

Onderwerp	Voortgangsrapportage stimulering ondernemerschap	Ons kenmerk	POND/05/96277
		Datum	1 december 2005

Hierbij informeer ik u mede namens de Staatssecretaris van EZ over de ontwikkeling en voortgang van het beleid aangaande ondernemerschap en starten vanuit een uitkering in het bijzonder. De aanleiding voor deze brief is gelegen in toezeggingen tijdens een Algemeen Overleg op 6 oktober jl. over de pilots Bsa en het stimuleren van ondernemerschap (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 28 719, nr. 21 en nr. 23)

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

(H.A.L. van Hoof)

Bijlage(n): persverslag symposium en brochure "Ondernemen loont"

Ons kenmerk POND/05/96277

Datum

Inleiding

Ik heb toegezegd u te informeren over de voortgang van het beleid aangaande ondernemerschap. Het project Stimulering Ondernemerschap SZW is gestart op 1 maart jl. en eindigt op 1 april 2006. Zoals beschreven in de brief van 1 juli 2005 (TK, 2004-2005, 28 719, nr. 21) wordt de Tweede Kamer ten aanzien van middellange termijn voorstellen in de laatste fase van het project geïnformeerd, te weten het eerste kwartaal van 2006. Intussen heeft de Minister in een AO van 6 oktober over starterskrediet de toezegging gedaan om een haalbaarheidsonderzoek te starten naar een waarborgfonds voor kleine starterskredieten voor uitkeringsgerechtigden. Daarnaast heeft de minister toegezegd de WW op een aantal punten te zullen wijzigen, om hiermee het starten als ondernemer als gelijkwaardig alternatief voor reïntegratie naar loondienst op te nemen. In het planningsoverleg van 10 november jl. heeft de Tweede Kamer gevraagd naar de mogelijkheden voor het starten vanuit de WAO/WIA. De Tweede Kamer heeft de Minister verzocht om spoed bij het nemen van stappen in het ondernemerschapbeleid. In deze brief zal ik u naast het starterskrediet, de WW en de mogelijkheden in WAO/WIA verband, ook informeren over de acties die bij de uitvoeringsinstellingen zijn ingezet om ondernemerschap als optie meer onder de aandacht te brengen.

Haalbaarheid waarborgfonds starterskrediet

Onder de huidige regelgeving kan aan personen die vanuit een uitkering een zelfstandig bedrijf of beroep starten en die geen lening kunnen verkrijgen via een bankinstelling, een starterskrediet worden verstrekt op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) of op grond van het Besluit starterskrediet arbeidsgehandicapten. Beide regelingen ontlenen hun bestaansrecht deels aan het gegeven dat het voor starters in zijn algemeenheid lastig is om een relatief lage kredietbehoefte (microkrediet tot ca. €30.000) via een bank te financieren. De kosten-batenverhouding in combinatie met (onvoldoende) zekerstelling speelt hierbij een rol.

Het kabinet is van oordeel dat de verkrijgbaarheid van microkrediet een bijdrage kan leveren aan het streven om zelfstandig ondernemerschap, waaronder begrepen het starten vanuit een uitkering zoveel als mogelijk te bevorderen. Het bij brief van 1 juli 2005 (Project POND/05/4738) genoemde voornemen om te bezien hoe één starterskredietregeling het beste gestalte kan krijgen moet in dat licht worden bezien. Naar de mening van het kabinet verdient het de voorkeur dat zo'n starterskredietregeling verloopt via de normale kanalen voor kredietverlening van het bancaire circuit. Kredietverlening voor het voor eigen rekening en risico starten van een zelfstandige onderneming is bij uitstek een zaak die via particuliere middelen (banken) behoort plaats te vinden. Feitelijk zou de overheid (rijk en gemeenten) hierin voor wat betreft de kredietverlening geen uitvoerende taak moeten hebben. Het verstrekken van rentedragende kredieten, zoals thans gebeurt op basis van het Bbz en het Bsa past slecht binnen de kerntaken van een sociale dienst of UWV. Uitvoeringstechnisch betekent het gehele proces van kredietverstrekking en de latere bewaking en incasso daarvan, onder

Ons kenmerk POND/05/96277

Datum

andere vanwege de versnippering in de uitvoering, een zware belasting voor de gemeenten en het UWV. De regelingen WWB, WW en WAO, elk met specifieke toetredingsvoorwaarden, maakt bovendien dat één publieke regeling voor startkapitaal voor uitkeringsgerechtigden alleen mogelijk is met een uitgebreid stelsel van regelgeving en uitzonderingen. Ik wijs in dit verband alleen al op de grote onderlinge verschillen in de definitie van het begrip ‘middelen’.

De Staatssecretaris van Economische Zaken onderzoekt momenteel de markt voor microkredieten in het algemeen en voor allochtonen in het bijzonder. Ik onderzoek momenteel de haalbaarheid van een door het rijk op te richten waarborgfonds ten behoeve van starters vanuit een uitkering met een geringe behoefte aan startkapitaal en de consequenties die een dergelijk fonds heeft voor de potentiële rechthebbenden, de uitvoeringsinstellingen en de overige bij de uitvoering betrokken partijen. Met een waarborgfonds zou de kosten/baten verhouding voor de banken gunstiger kunnen uitvallen, waardoor het financieel wel aantrekkelijk wordt voor banken om ook microkredieten te financieren. Vanwege de maatschappelijke relevantie kan de overheid hierin een rol vervullen. Veel handelingen in het voortraject van de kredietverlening, zoals de beoordeling van het bedrijfsplan en begeleiding van de starter zouden geheel of gedeeltelijk door het waarborgfonds of een andere partij die zich bezighoudt met het begeleiden van starters kunnen worden uitgevoerd.¹ De intentie is zoveel mogelijk aan te sluiten bij de reguliere instanties. Uit een eerste gespreksronde met vertegenwoordigers van enkele van de grotere bankinstellingen in Nederland kan worden opgemaakt dat zij welwillend staan tegenover een dergelijk initiatief.

Het kabinet is van mening dat één regeling voor iedereen met een geringe kredietbehoefte het meest logisch is. Beide onderzoeken worden in nauwe samenwerking uitgevoerd met de intentie zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande instrumenten. Hierbij denk ik aan een voorliggende voorziening die aansluit op het Besluit Borgstelling MKB. Ik zet gezamenlijk met de Staatssecretaris van Economische zaken en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de inventarisatie, inclusief een onderzoek naar de kosten en baten van een dergelijk fonds, voort. Ik zal u op de hoogte houden van de stand van zaken middels een brief medio april 2006, waarin gerapporteerd zal worden over de eindresultaten van de projectgroep Stimulering ondernemerschap.

Starten als zelfstandige vanuit de WW

In mijn vorige brief over dit onderwerp heb ik in het kort aangestipt welke veranderingen ik in de WW wil bewerkstellingen om het starten als zelfstandig ondernemer te vergemakkelijken.

¹ In dit verband kan gewezen worden naar onder andere het Waarborgfonds kinderopvang, welk fonds er in belangrijke mate toe heeft bijgedragen dat de bankinstellingen initiatieven in de kinderopvang financieren.

Ons kenmerk POND/05/96277

Datum

Vervolgens hebben wij hier tijdens het AO van 6 oktober jl. nader over van gedachten gewisseld.

Op het wetsvoorstel tot wijziging van de Werkloosheidswet en enige andere wetten in verband met de wijziging van het WW-stelsel en wijziging van het ontslagrecht (Wet wijziging WW-stelsel en ontslagrecht) wordt binnenkort een nota van wijziging ingediend waarin de wijzigingen in de Werkloosheidswet worden geregeld.

Door deze wijziging krijgt de WW-gerechtigde de mogelijkheid tot een startperiode van maximaal 6 maanden. Deze 6 maanden kunnen gebruikt worden om met behoud van uitkering te starten met een eigen bedrijf. Tijdens deze periode zullen de inkomsten voor 70% verrekend worden met de uitkering. Voorts wordt de huidige herlevingstermijn van anderhalf jaar gerelateerd aan opgebouwde WW-rechten. WW-gerechtigden die een lang WW-recht hebben opgebouwd, hebben recht op een langere herlevingstermijn.

In mijn brief van 18 november 2005 heb ik uiteen gezet dat het UWV begin 2006 van start gaat met een nieuwe werkwijze ten aanzien van de sollicitatieplicht. In het programma 'Werk boven uitkering' gaat de reïntegratiecoach van het UWV maatwerk maken van de sollicitatieplicht. Voor WW-gerechtigden die willen starten als zelfstandigen zal gelden dat de activiteiten gericht op de start van het bedrijf en de werkzaamheden in de startperiode aangemerkt kunnen worden als activiteiten waarmee getracht wordt passende arbeid te vinden, in de volksmond korthedshalve 'de sollicitatieplicht' genoemd.

In mijn brief van 18 november heb ik toegelicht dat er nadelen kleven aan een ontheffings- of vrijstellingskader. Ik geef daarom in lijn met de genoemde brief de voorkeur aan maatwerk bij de toepassing van de sollicitatieplicht en kies er thans voor geen vrijstellingsbevoegdheid te introduceren.

Om het UWV de tijd te gunnen deze voorstellen te implementeren en de systemen hierop aan te passen, streef ik naar een inwerkingtreding op 1 juli 2006.

Starten als zelfstandige vanuit WAO en WIA

Zowel in de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) als in de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) kan arbeid als zelfstandige worden verricht. De daarmee verworven inkomsten worden op dezelfde manier behandeld als de inkomsten die worden verworven met arbeid in dienstbetrekking.

De WAO

Indien iemand met een WAO-uitkering inkomsten als zelfstandige heeft die lager zijn dan zijn resterende verdien capaciteit, heeft dit geen gevolgen voor de hoogte van de WAO-uitkering. De inkomsten worden in dat geval niet in mindering gebracht op de WAO-uitkering. Indien de inkomsten als zelfstandige hoger zijn dan de resterende verdien capaciteit, worden deze deels verrekend met de uitkering. De betrokkene wordt niet in een lagere arbeidsongeschiktheidsklasse ingedeeld, maar bij de berekening van de hoogte van de

Ons kenmerk POND/05/96277

Datum

uitkering wordt gedaan alsof dat wel is gebeurd ('fictieve schatting'). Pas als vaststaat dat de arbeid duurzaam kan worden verricht, wordt de betrokkene daadwerkelijk in een lagere arbeidsongeschiktheidsklasse ingedeeld. Dit gebeurt niet eerder dan nadat ten minste 6 maanden is gewerkt als zelfstandige.

De WIA

In de WIA, die per 29 december 2005 in werking zal treden, gelden dezelfde regels voor de startende zelfstandige als voor degene die in dienstbetrekking gaat werken. Dit betekent het volgende voor de gedeeltelijk arbeidsgeschikte. Deze heeft eerst aanspraak op een loongerelateerde uitkering die bij niet-werken 70% bedraagt van het dagloon. Als de betrokkene gaat werken als zelfstandige, dan wordt 70% van het daarmee verdiende inkomen in mindering gebracht op de WGA-uitkering. De betrokkene gaat er dus in inkomen op vooruit door (meer) te gaan werken. Na de loongerelateerde fase, heeft de gedeeltelijk arbeidsgeschikte aanspraak op hetzij een loonaanvulling, hetzij een WGA-vervolguitkering. Ook hier geldt dat het niet ter zake doet of het inkomen wordt verdiend met arbeid als werknemer dan wel als zelfstandige. De gedeeltelijk arbeidsgeschikte die als zelfstandige gaat werken, heeft aanspraak op de hogere loonaanvulling als hij daarmee een inkomen verdient dat ten minste gelijk is aan 50% van zijn resterende verdien capaciteit. Met andere woorden, in de WIA worden de inkomsten uit arbeid op dezelfde manier behandeld, ongeacht of die arbeid als zelfstandige dan wel als werknemer wordt verricht.

Resultaten onderzoek beeldvorming en kloof

De projectgroep heeft onderzoek uitgezet naar beeldvorming binnen uitvoeringsorganisaties en gemeenten rondom het starten vanuit een uitkering. Daarnaast wordt ook gekeken naar de motieven van uitkeringsgerechtigden om wel of niet een eigen bedrijf te starten en naar de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden dat start vanuit een uitkering. Het totale onderzoek wordt eind 2005 afgerond. Een aantal voorlopige uitkomsten zijn al te vermelden. Ik benoem hier een aantal opvallende punten:

Ten eerste lijkt de aanwezigheid van beleid voor het starten vanuit een uitkering binnen een organisatie (of de mate waarin de uitvoerder daarvan op de hoogte is) van invloed op het ter sprake brengen van ondernemerschap als mogelijkheid voor reïntegratie. Dit is interessant omdat dit mogelijk aanleiding geeft tot een focus op informatievoorziening binnen de uitvoeringsorganisaties en gemeenten.

Een tweede opvallend punt is dat klantmanagers en consultants denken dat starters duizendpoten moeten zijn. Dit heeft invloed op hun houding. Klantmanagers die positief aankijken tegen ondernemerschap voor uitkeringsgerechtigden brengen dit als optie vaker ter sprake bij cliënten. Hierbij gaat het dus meer om beeldvorming. Hoewel starters niet altijd worden herkend in de administraties van uitvoeringsinstanties, start naar schatting slechts 0,5% van de totale populatie uitkeringsgerechtigden een eigen bedrijf. Dit terwijl een substantieel deel van de uitkeringsgerechtigden wel eens heeft nagedacht of actie ondernomen

Ons kenmerk POND/05/96277

Datum

om een eigen bedrijf te starten. Als belangrijke belemmeringen worden genoemd het verkrijgen van financiering, lichamelijke of psychische beperkingen en inkomensonzekerheid. Met uitzondering van de lichamelijke of psychische beperkingen worden deze beperkingen overigens ook door starters die niet in een uitkeringssituatie zitten genoemd. De definitieve rapportage wordt in januari verwacht. Deze zal ik u toezenden.

Aandacht voor ondernemerschap

De projectgroep stimulering ondernemerschap heeft de afgelopen periode veel met uitvoeringsinstellingen en gemeenten in verschillende gremia en op verschillende niveaus gesproken over de visie dat starten als zelfstandig ondernemer als gelijkwaardige optie ten opzichte van reïntegratie naar loondienst wordt beschouwd. Het overbrengen van deze visie is niet zonder gevolgen gebleven. Inmiddels is het zo dat:

- UWV de informatievoorziening aan toekomstige startende zelfstandigen heeft aangepast: Op de website van UWV is sinds de zomer uitgebreide informatie te vinden voor starters vanuit een uitkering. Daarnaast heeft UWV de instructie aan reïntegratiecoaches aangepast zodat zij meer kennis bezitten over de mogelijkheden om als zelfstandige te starten. Startende zelfstandigen zijn een aparte doelgroep bij aanbesteding geworden vanaf 1 juli 2005.
- Binnen CWI zijn pilots gaande gericht op het ontwikkelen van competentieanalyses. Hiermee samenhangend ontwikkelt CWI klantprofielen met als doel (gestandaardiseerd) beter en sneller herkennen wat de klant nodig heeft. Binnen deze ontwikkelingen past dat CWI bij de intake ook kijkt naar ondernemerscompetenties. Bepaalde competenties (h)erkennen, om zo ook een niet-bewuste cliënt te kunnen attenderen op de mogelijkheid van ondernemerschap hoort hierbij. Het op gang brengen van dit bewustwordingsproces hangt nauw samen met de beeldvorming van de consultants over ondernemerschap. Het CWI regio Noord-Holland/Amsterdam is een experiment gestart gericht op het stimuleren van ouderen naar ZZP-schap. Hierbij wordt samenwerking gezocht met de betreffende gemeenten, UWV en de KvK. Daarnaast beziet CWI momenteel hoe men de informatievoorziening aan potentiële starters op werk.nl kan verbeteren.
- Verder hebben UWV en CWI ook in 'Werkblad', hun gezamenlijk magazine voor werkzoekenden, aandacht besteed aan starten van een bedrijf vanuit de uitkeringssituatie.
- Aan gemeenten is middels de verzamelbrief van 21 november jl. gecommuniceerd dat de Bbz-regeling een gelijkwaardig alternatief is voor andere reïntegratie-instrumenten en dat dit niet alleen voor fase 3 en 4 klanten behoeft te worden ingezet. Daarnaast heeft de projectgroep op 14 september een symposium georganiseerd voor wethouders met als titel 'Ondernemen loont'. Ter gelegenheid hiervan is ook een boekje samengesteld met daarin vijf praktijkvoorbeelden van starters uit een uitkering, vanuit het perspectief van de starter en de begeleidende ambtenaar. De betreffende starters zijn tijdens het symposium ook aan het woord geweest over hun ervaringen. Dit boekje en het bijbehorende persbericht (zie bijlage) bied ik u bij deze aan. Daarnaast zijn op ambtelijk niveau door SZW verschillende workshops gegeven voor gemeenten over het thema 'ondernemerschap'. Tenslotte

Ons kenmerk POND/05/96277

Datum

organiseert de projectgroep op 12 december ook een e-event met gemeenten over ondernemerschap.

Vervolgfase

Over de eindfase van het project wordt u medio april geïnformeerd. Zodra het onderzoek naar beeldvorming, motieven en de nulmeting naar starters vanuit de uitkering is afgerond, zal ik u de rapportage toezenden.